

Oponentský posudek na bakalářskou práci Martina Janase

Praha – vnímání města u starousedlíků a nově příchozích

Autor se ve své práci rozhodl zkoumat, čím se liší vnímání Prahy lidmi, kteří v ní žijí od narození, a těmi, kteří do Prahy přišli až později studovat nebo za prací. Pro svůj výzkum čerpá inspiraci v knize Kevina Lynche *Obraz města*. Z této dnes již klasické knihy, v níž Lynch zkoumal „mentální obraz“ tří amerických měst, přejímá Martin Janas většinu metodologie, včetně otázek v dotazníku, a na základě 16 rozhovorů (8 respondentů pražských, 8 mimopražských) zkoumá „image“ města, které prostorově vymezuje prostřednictvím významných míst na oblast několika čtverečních kilometrů pražského centra. Jaká je „image“ Prahy pak zjišťuje otázkami na oblíbená, neoblíbená či výrazná místa, způsoby orientace, respondenti popisují cesty a místa, dojmy z Prahy nebo kreslí její mapu. Podle jednotlivých otázek autor analyzuje rozdíly v mentálních obrazech města. Rozhovory ještě po vzoru Lynchově doplňuje „fotografickým výzkumem“ (zjišťuje, které objekty respondenti poznají podle fotografií), ale nakonec sám přiznává, že „ve fotografickém výzkumu se (...) potvrdily již zjištěné poznatky z předchozích otázek a nevyskytly se zde žádné nové“ (s. 60).

Je otázka, co všechno se z těchto rozhovorů dalo zjistit (i když někteří respondenti odmítli nahrávání, autor uvádí, že má nahráno 20 hodin rozhovorů), nicméně celkové závěry jsou poněkud rozpačité. Jedním zjištěním je pro autora potvrzení hypotézy, že stejné místo může mít pro různé lidi různé významy (třeba podle toho, co tam kdo zažil), což se dnes dočteme v každé učebnici sémiotiky – i když zde se taková informace skrývá ve vzletných formulacích typu „vztah člověka k prostoru je vztahem člověka k identitě a struktuře prostoru, které jsou propojeny jeho subjektivní orientací“ (s. 64). Rozdíly mezi pražskými a mimopražskými respondenty se zase víceméně ukrývají pod závěrečnou (různě rozvitou) tezi, že pro ty pražské mají místa „mnohem komplexnější identitu“ – mají tedy s místy spojené zážitky, o nichž v rozhovorech vyprávějí, zatímco mimopražští vnímají zpočátku Prahu schematicky.

Dílčí analýzy jednotlivých otázek bývají o něco zajímavější, ovšem zde se v tomto údajně kvalitativním výzkumu často objevují dosti nepatřičné tendence zobecňovat a hlavně kvantifikovat. Při osmi respondentech z každé skupiny (navíc skoro samých studentek, vybraných technikou snow-ball) působí množství číselných srovnání místy až komicky – 4 respondenti mají lhostejný přístup ke Karlovu náměstí, 1 pražská respondentka nemá ráda Petřín, 4 z 8 mimopražských vadí davu turistů na Václavském náměstí...

Nejlepší část práce představují kapitoly o autorově výchozím přístupu a Lynchově perspektivě. Jazykově je text relativně slušný až na desítky chybějících čárek a gramatické úkazy typu „Pražský Hrad“. Celkově práce přes uvedené výhrady místy působí i nápaditě (zejména pokud jde o inspiraci Lynchem), autor umí pracovat s literaturou a terminologií, je schopen i provést samostatně výzkum. Práci doporučuji k obhajobě a podle kvality obhajoby navrhuji hodnocení **velmi dobře až dobře**.

V Praze dne 7. 6. 2010

Miroslav Paulíček